

شناسایی و رتبه‌بندی ریسک‌های زنجیره تأمین با استفاده از تاپسیس فازی در شرکت دارویی کاسپین تأمین

مریم پور نصیر رودبند^a، محسن یزدی پور^b، حامد صابونی^c

^a استادیار گروه مدیریت، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران.

^b دانشجوی دکتری مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد لاهیجان، لاهیجان، گیلان، ایران.

^c دانش آموخته کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، شهرک دارویی برکت، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: نام (yazdipoorm@yahoo.com)

چکیده: هدف اصلی این تحقیق، شناسایی و رتبه‌بندی ریسک‌های زنجیره تأمین با استفاده از تاپسیس فازی در شرکت دارویی کاسپین تأمین است. جامعه آماری این تحقیق، ۶ نفر از خبرگان شرکت هستند که از تجربه مکفی در زمینه تحقیق برخوردار بودند. این افراد به روش نمونه‌گیری قضاوتی هدفمند انتخاب شدند. این پژوهش از نظر هدف از نوع اکتشافی، موردی، توصیفی پیمایشی و مقطعی است. این تحقیق در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول ۲۸ ریسک که از ادبیات نظری استخراج شده بود در معرض قضاوت خبرگان قرار گرفت. از ضریب نسبی روایی محتوا (CVR) استفاده شد. نتایج مرحله اول نشان داد ۱۴ ریسک مورد توافق خبرگان قرار گرفتند و در مرحله دوم ریسک‌ها با استفاده از تاپسیس فازی رتبه‌بندی شدند. نتایج رتبه‌بندی ریسک‌ها به ترتیب به این صورت است: (۱) ریسک‌های اختلال؛ (۲) ریسک در برنامه‌ریزی و کنترل؛ (۳) ریسک‌های مرتبط با ابزار و تکنیک‌ها؛ (۴) ریسک‌های پشتیبانی و توزیع؛ (۵) ریسک‌های مرتبط با مدیریت؛ (۶) اعتبار مالی؛ (۷) موجودی و ظرفیت؛ (۸) ریسک‌های تولید و انتقال؛ (۹) خط‌مشی و سیاست‌گذاری؛ (۱۰) ارتباطات و همکاری؛ (۱۱) سیاسی/اجتماعی؛ (۱۲) اقتصاد کلان؛ (۱۳) ریسک‌های تأمین و تأمین‌کننده؛ (۱۴) ریسک‌های مرتبط به تأثیر محصول/فراایندها بر محیط زیست.

کلمات کلیدی: ریسک، زنجیره تأمین، تاپسیس فازی.

۱. مقدمه

زنجیره تأمین یک شبکه پیچیده از چندین عامل مرتبط است. روند جهانی شدن و وابستگی‌های فعالیت‌های متعدد درگیر در فرآیند یکپارچه برنامه‌ریزی، منبع‌یابی، تولید، تحویل و بازگشت، کل زنجیره تأمین را مستعد ریسک‌های متعدد با اثرات نامطلوب می‌کند. زنجیره تأمین داخلی شامل فعالیت‌های درگیر در یک شرکت مانند خرید، فرآیند، ساخت، انبارداری و فروش است، درحالی‌که زنجیره تأمین خارجی شامل تمام عوامل دخیل در تبدیل مواد خام به محصولات نهایی است که توسط مشتریان دریافت می‌شود (سورانژ و بوکاده^۱، ۲۰۲۲).

مدیریت زنجیره تأمین یکی از مسائل اساسی بنگاه‌های اقتصادی است که تمامی فعالیت‌های سازمان را به‌منظور تولید محصولات و ارائه خدمات موردنیاز مشتریان تحت تأثیر قرار می‌دهد. از طرف دیگر، وجود عدم قطعیت‌ها، افزایش عوامل تأثیرگذار در زنجیره تأمین و پیچیده‌تر شدن سیستم‌های تولیدی، مدیران را در تحقق اهداف‌شان دچار مشکل کرده است. با درک این مسئله، درمی‌یابیم که توجه به فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در عرصه تجارت جهانی و ارزیابی توان سازمان در رویارویی با ریسک‌های موجود، از اهمیت بالاتری برای سازمان برخوردار است. معمولاً در برخی از سازمان‌ها به مدیریت ریسک پرداخته نمی‌شود یا حداقل می‌توان گفت که نسبت به آن کم‌توجه هستند، درحالی‌که در کشورهای پیشرفته با ریسک به‌صورت فعال و نظام‌مند برخورد کرده و مدیریت ریسک به‌عنوان یک قابلیت سازمانی جهت پاسخگویی و کنترل ریسک‌ها در چرخه اقتصادی و تولیدی به‌کار گرفته می‌شود؛ بنابراین می‌توان گفت که ریسک در سازمان‌های مختلف، معانی

^۱ Surange & Bokade